

O‘QUVCHILARNI SHAXS SIFATIDA RIVOJLANTIRISH

Qirg‘izboyev Qobuljon Axmedovich

Kalit soʻzlar: *jarayon, taʼlim-tarbiya, rivojlantirish, muassasa, jarayon, shaxs, faoliyat, muloqot, masʼuliyat.*

KIRISH

O‘quvchilarni shaxs sifatida rivojlantirish — bu ularning individual xususiyatlarini, qobiliyatlarini, ma’naviy va axloqiy fazilatlarini shakllantirish jarayoni. Bu jarayon ta’lim-tarbiya muassasalarida o‘quvchilarning to‘laqonli, mustaqil, jamiyatga foydali shaxs bo‘lib yetishishiga qaratilgan.

Shaxs sifatida rivojlantirishning mazmuni

- Shaxsiy o‘rish: o‘quvchining o‘zini anglashi, o‘z imkoniyatlarini kashf etishi.
- Axloqiy va ma’naviy tarbiya: ijobiy qadriyatlar, axloqiy tamoyillarni qabul qilish.
- Ijtimoiy ko‘nikmalar: jamiyatda muloqot qilish, hamkorlik qilish, mas’uliyatni his qilish.

- Intellektual rivojlanish: bilim olishga bo‘lgan qiziqish, tanqidiy fikrlash qobiliyati.

- Emotsional rivojlanish: o‘z his-tuyg‘ularini boshqarish, boshqalar hislarini tushunish.

O‘quvchilarni shaxs sifatida rivojlantirish omillari

Ta’lim muhitining roli

- Ijobiy, qo‘llab-quvvatlovchi va erkin muhit yaratish.

- O‘quvchilarning fikrini hurmat qilish, ularni faol ishtirokga undash.

Oila ta’siri

- Mehr-muhabbat va tarbiyaviy qo‘llab-quvvatlash.

- Ijtimoiy qadriyatlarni o‘rganishda oila muhim rol o‘ynaydi.

Maktab va o‘qituvchilar

- O‘qituvchilarning shaxsiy namuna bo‘lishi.

- Tarbiyaviy ishlarni rejalashtirish va individual yondashuv.

Tengdoshlar guruhi

- Ijtimoiylashuv va do‘stlik munosabatlari shakllanishi.

- Tengdoshlarning ijobiy ta’siri.

Madaniyat va jamiyat

- Jamiyat qadriyatlari va madaniy an’alarining o‘quvchiga ta’siri.

Shaxs sifatida rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari

Ma’naviy-axloqiy tarbiya: Ijobiy axloqiy qadriyatlarni shakllantirish, halollik, mehribonlik, mas’uliyat.

Intellektual rivojlanish: Bilim olishga qiziqishni oshirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.

Jismoniy rivojlanish: Sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, jismoniy tarbiya.

Emotsional rivojlanish: O‘z his-tuyg‘ularini anglash va boshqarish qobiliyatini shakllantirish.

Ijtimoiy ko‘nikmalar; Jamiyatda munosabatlar o‘rnatish, muloqot qilish, hamkorlik qilish.

Shaxs sifatida rivojlantirishning usullari

- Faol o‘qitish: muammoli vazifalar, loyihalar, guruh ishlari.
- Individual yondashuv: har bir o‘quvchining qobiliyatlari va ehtiyojlariga mos ta’lim.
- Tarbiya soatlari va suhbatlar: shaxsiy muammolarni muhokama qilish.
- Madaniy va sport tadbirlari: o‘quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish.
- Ruhiy salomatlikni qo‘llab-quvvatlash: stressni boshqarish, motivatsiya yaratish.

XULOSA

O‘quvchilarni shaxs sifatida rivojlantirish — bu uzoq davom etadigan, ko‘p qirrali jarayon bo‘lib, unda ta’lim muassasalari, oila va jamiyat birgalikda faol ishtirok etishi zarur. Shaxs sifatida yetuk, mas’uliyatli va jamiyatga foydali insonlarni tarbiyalash ta’limning asosiy vazifasi hisoblanadi.